

66/90

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

До зачетку
01.07.2024 р.
[Signature]

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ

(факультет)

Кафедра Економіки та економічної кібернетики

(повна назва)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

кваліфікаційної роботи ступеня бакалавра
(бакалавра, магістра)

студента Радзівіл Тетяни Валентинівни (ПІБ)
академічної групи 051-20-1
(шифр)

спеціальності 051 Економіка
(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою Економіка
(офіційна назва)

на тему „Оцінка і моделювання економічних ризиків на ВАТ „ПівніЗК”
(назва за наказом ректора)

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	Пістунов І.М.	80	Добре	<i>[Signature]</i>
Розділів:				
Перший розділ	Пістунов І.М.	74	Добре	<i>[Signature]</i>
Другий розділ	Пістунов І.М.,	80	Добре	<i>[Signature]</i>
Третій розділ	Пістунов І.М.	85	Добре	<i>[Signature]</i>
Рецензент	<i>Пістунов І.М.</i>	80	Добре	<i>[Signature]</i>
Нормоконтролер	Кабаченко Д.В.			<i>[Signature]</i>

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри
економіки та економічної кібернетики

(повна назва)

(підпис) Чуриканова О.Ю.
(прізвище, ініціали)

«01» 07 2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеня бакалавра
(бакалавра, магістра)

студенту Радзівіл Тетяна Валентинівна
академічної групи 051-20-1
(прізвище та ініціали) (шифр)

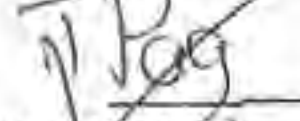
спеціальності 051 Економіка
на тему „Оцінка і моделювання економічних ризиків на ВАТ „ПівніГЗК”

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від . .2024

Розділ	Зміст	Термін виконання
Теоретико-методичний	Опрацювання літератури, визначення ключових понять і змінних, проведення огляд попередніх досліджень.	18.10.2023 – 30.12.2023
Аналітико-дослідницький	Виконати аналіз фінансово-економічного стану підприємства.	05.01.2024 – 10.02.2024
Конструктивний	Оптимізаційні розрахунки, розробка інформаційної системи	16.03.2024 – 15.05.2024

Завдання видав: _____
(підпис керівника) Пістунов І.М.
(ініціали, прізвище)

Дата видачі: 18.10.2023 р.
Дата подання до екзаменаційної комісії 1.07.2024 р.

Завдання прийняв до виконання

(підпис студента) Радзівіл Т.В.
(ініціали, прізвище)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 96 арк., 21 табл., 5 рис., 5 додатків, 11 літ. джерел.

Об'єкт розроблення – система заходів по зниженню економічних ризиків в умовах діяльності ВАТ „ПівнГЗК”.

Мета дипломної роботи – дослідити стратегії подальшого розвитку ВАТ „ПівнГЗК”, ввести розроблені заходи по зниженню ризиків, які притаманні підприємству та оцінити вплив розроблених пропозицій на основні фінансово-економічні показники.

Метод дослідження та апаратура. Для дослідження даної предметної області використаний аналітичний метод на основі вивчення підручників та статей з економічних ризиків, бізнесу та ін., за якими виконується оцінка ризиків, їх моделювання та розробка заходів по зниженню цих ризиків. В основу алгоритмів обробки даних покладені методи теорії ймовірностей, математичної статистики й економіко-математичного моделювання.

У першому розділі розглядається діяльність ВАТ „ПівнГЗК”, проводиться фінансовий аналіз діяльності підприємства, досліджується дія зовнішніх та внутрішніх факторів ризику, визначається мета й конкретизуються завдання на дипломну роботу. У другому розділі подано теоретичні положення для дипломного проекту. У третьому розділі встановлюється математична модель та оцінюються розроблені пропозиції. У четвертому розділі описується структура створеної інформаційної системи.

Новизна проектних рішень полягає у наявності аналізу достовірності статистичних даних, що будуть використані при прийнятті рішення щодо вибору маркетингових заходів, а також у розробці оптимальної комбінації цих заходів.

Практичне значення дипломної роботи полягає у підвищенні рівня продажу підприємства завдяки впровадженню маркетингових заходів.

АНАЛІЗ, ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ, ЙМОВІРНІСТЬ, ФАКТОРИ РИЗИКУ, ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ, МОДЕЛЮВАННЯ.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	6
Розділ 1. УЗАГАЛЬНЕННЯ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ОСНОВ ОЦІНКИ І МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РИЗИКУ	9
1.1. Критичний огляд і порівняльна характеристика методів оцінки та аналізу економічного ризику	9
1.2. Основні шляхи зниження економічного ризику на підприємстві	12
1.3. Математичні методи в досліджуваній задачі	22
1.4. Основні шляхи зниження економічного ризику на підприємстві	24
Розділ 2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО РИЗИКУ В УМОВАХ ДІЯЛЬНОСТІ ВАТ „ПІВНГЗК”	27
2.1. Загальна організаційно – економічна характеристика ВАТ „ПівнГЗК” та зовнішніх умов його розвитку	27
2.2. Діагностика дії зовнішніх факторів ризику	39
2.3. Аналіз дії внутрішніх факторів ризику	44
2.4. Постановка задачі	48
Розділ 3. РОЗРОБКА ТА ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМКІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВАТ „ПІВНГЗК” В УМОВАХ РИЗИКУ	49
3.1. Кореляційно-регресійний аналіз залежності рівня прибутковості підприємства від факторів	49
3.2. Моделювання економічного ризику на підприємстві	56
3.3. Обґрунтування розроблених заходів та оцінка їх економічної ефективності	60
3.4. Оцінка впливу розроблених пропозицій на основні фінансово-економічні показники ВАТ „ПівнГЗК”	70

3.5. Опис інформаційної системи	75
3.5.1. Інструкція користувача	75
3.5.2. Опис операцій	76
3.5.3. Програмне забезпечення	77
3.5.4. Технічне забезпечення	77
ВИСНОВКИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81
ДОДАТКИ	84
Додаток А. Відгук на дипломну роботу студента	85
Додаток Б. Рецензія на дипломну роботу студента	86
Додаток В. Звіт подібності	87

ВСТУП

В умовах ринкової економіки особливого значення набуває проблема, пов'язана з ризиком у виробничих ланках народного господарства. Які ж причини цього? Перш за все, ринок - це вільне підприємництво. Перед його суб'єктами відкриваються можливості дії у різних напрямках залежно від цілей, які ставить перед собою підприємство. Немає повної гарантії, що обраний шлях приведе до результатів, які поставила перед собою фірма. Для ринкового господарства характерними є зміни економічної ситуації, посилення чи послаблення конкурентної боротьби або спади ділової активності та ряд інших факторів непевності.

У цих умовах успіх підприємств залежить від того, наскільки вони будуть правильно орієнтуватися у цій складній обстановці, як точно зможуть передбачити і врахувати появу негативних факторів, що ведуть до втрат. Іншими словами, треба знати, що таке ризик, як оцінити його рівень та уникнути збитків, яких він може завдати.

Крім цього, діяльність фірм України в умовах можливого виникнення ризику є явищем новим, мало дослідженим теоретично і не розробленим практично. Тому, потрапивши в ризиковані ситуації, підприємства часто зазнають значних втрат, оскільки вони в достатній мірі не знають, як себе в таких випадках вести, яких заходів вжити для попередження ризику або зменшення негативних наслідків від його дії.

Особливо гострою ця проблема є для ринку залізорудної сировини, що потребує наявності резервів виробничого, організаційного, фінансового характеру і пов'язано зі зміною кон'юнктури ринку. Отже, залізодобувні підприємства України, більшість з яких зосереджені у Криворізькому басейні, повинні завжди оцінювати свій потенціал, під яким розуміють сукупність економічних ресурсів і виробничих можливостей підприємства, які можуть бути використані для реалізації цілей виробничого підприємства.

Тому розробка питань ризику є вкрай необхідною.

Важливість питань оцінки і моделювання економічного ризику на підприємстві, а також велике значення вчасного виявлення ризику для успішної фінансово-

господарської діяльності підприємств в сучасних умовах господарювання обумовили вибір теми, мету і послідовність написання дипломної роботи.

Метою даної дипломної роботи є моделювання потенційно можливих варіантів в стратегії розвитку ВАТ «ПівнГЗК» в умовах ризику.

В дипломній роботі були поставлені наступні **завдання**:

1) Висвітлити теоретичну сутність економічного ризику, його роль і значення в сучасних умовах господарювання .

2) Змістовно охарактеризувати ймовірні альтернативи методів оцінки та аналізу економічного ризику та узагальнити можливі варіанти моделювання даної проблеми.

3) Дослідити основні шляхи зниження економічного ризику на підприємстві.

4) Охарактеризувати стан функціонування ВАТ «ПівнГЗК» та провести діагностику дії зовнішніх факторів ризику та аналіз дії внутрішніх факторів ризику.

5) Розробити стратегію розвитку ВАТ «ПівнГЗК», в умовах ризику.

6) Побудувати модель економічного ризику на підприємстві.

7) Оцінити економічну ефективність розроблених заходів та встановити їх вплив на основні фінансово-економічних показників.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є економічний ризик на підприємстві.

Предметом дослідження є економічний механізм оцінки і моделювання економічного ризику.

Проведення даного науково-економічного дослідження доцільно здійснювати за допомогою використання наступних методів:

- економіко-статистичний аналіз динаміки показників виробничо-господарської та фінансової діяльності підприємства;

- порівняльно-аналоговий аналіз показників фінансової звітності комбінату;

- розрахунково-аналітичний метод факторного аналізу показників оцінки функціональних складових економічного ризику підприємства;

- економіко-математичне моделювання економічного ризику;

- електронна обробка інформації за допомогою використання прикладних комп'ютерних програм: пакет Microsoft Excel, «@Risk».

Інформаційною основою дослідження виступає наукова література, навчальні посібники з питань економічного ризику підприємства, періодична література, статистичні збірники України, законодавчі і нормативні акти з господарських питань, звітність базового підприємства.

Науково-дослідницькі положення, які обґрунтовані в магістерській дипломній роботі і виносяться на захист:

1) діагностовано дію зовнішніх факторів ризику на основі по елементного аналізу загроз та можливостей для ВАТ «ПівнГЗК»;

2) проаналізовано дію внутрішніх факторів ризику на основі детальної характеристики сильних та слабких сторін комбінату;

3) запропоновано та обґрунтовано нові стратегічні напрямки розвитку підприємства в умовах ризику;

4) змодельовані можливі варіанти величини прибутковості підприємства з урахуванням ймовірності їх одержання;

5) доопрацьовано процедуру прогнозування галузевого ринку та обсягів власного продажу, що використовується у ВАТ «ПівнГЗК», на основі використання методів багатофакторного кореляційного аналізу та експоненційного згладжування.

6) доповнено експортно-імпорту контракти пунктами, що враховують зміну курсових різниць та зміну цін матеріально-технічних ресурсів.

Науковою новизною у виконаному дослідженні виступає новий підхід до розробки стратегічних напрямків розвитку гірничого підприємства, що базується на попередній діагностиці дії факторів ризику, прогнозуванні їх значень для умов майбутнього розвитку підприємства і моделюванні даного ризику.

Практичне застосування розроблених заходів ВАТ „ПівнГЗК” дасть йому можливість оптимально використовувати власний виробничий потенціал, забезпечити стабільний фінансово – економічний рівень розвитку в умовах ризику та зайняти провідне місце на галузевому ринку залізорудної сировини.